

The Polish Society of Family Medicine
The Association of Friends of Family Medicine & Family Doctors

PL ISSN 1734-3402

Family & Medicine Primary Care Review

Quarterly

2009

April–June

Vol. 11, No. 2

WYDAWNICTWO
Continuo

Indexed in:
EMBASE/Excerpta Medica
Index Copernicus 5.72 pts
MNiSzW 4 pt

Komitet Naukowy

Prof. dr med. Dieter Adam (Monachium, Niemcy),
Prof. dr med. Jiří Beneš (Praga, Czechy),
Dr n. med. Luc van Berkestijn (Utrecht, Holandia),
Dr hab. Jerzy Błaszczyk (Wrocław),
Dr n. med. Stephan Böse-O'Reilly (Monachium, Niemcy),
Dr Nilzete Liberato Bresolin (Florianopolis, Brazylia),
Dr Walbia Salete Bittencourt Correa (Florianopolis, Brazylia),
Prof. dr hab. Jerzy Czernik (Wrocław),
Prof. dr med. George Freeman (Londyn, Wielka Brytania),
Prof. dr med. Suleyman Görpelioglu (Izmit, Turcja),
Prof. dr med. Hans-Joachim Hannich (Greifswald, Niemcy),
Prof. dr hab. Antonina Harłodzińska-Szmyrka (Wrocław),
Prof. dr hab. Wanda Horst-Sikorska (Poznań),
Prof. dr med. Steinar Hunskaar (Bergen, Norwegia),
Prof. dr hab. Andrzej Kiejna (Wrocław),
Prof. dr hab. Jerzy Kołodziej (Wrocław),
Prof. dr hab. Tadeusz Koziolec (Szczecin),
Prof. dr hab. Piotr Kuna (Łódź),
Dr n. med. Krzysztof Kuszewski (Warszawa),
Prof. dr hab. med. Andrzej Kübler (Wrocław),
Prof. dr med. Radoslav Kveder (Ljubljana, Słowenia),
Prof. dr hab. Witold Lukas (Katowice),
Prof. dr hab. Jerzy Łopatyński (Lublin),
Prof. dr hab. Andrzej Mackiewicz (Poznań),
Prof. dr med. Bengt Mattsson (Göteborg, Szwecja),
Prof. dr hab. Zuzanna Morawska (Wrocław),
Prof. dr med. John Noble (Boston, USA),
Prof. dr med. Marc Nyssen (Bruksela, Belgia),
Dr n. med. Patricia Owens (Liverpool, Wielka Brytania),
Prof. dr hab. Leszek Paradowski (Wrocław),
Sir Prof. Denis Pereira-Gray (Londyn, Wielka Brytania),
Prof. dr hab. Tadeusz Płusa (Warszawa),
Prof. dr hab. Andrzej Radzikowski (Warszawa),
Prof. dr hab. Andrzej Rajewski (Poznań),
Dr n. med. Lindsay Roberts (Balgowlah Heights, Australia),
Prof. dr hab. Zbigniew Rudkowski (Wrocław),
Prof. dr hab. Bolesław Rutkowski (Gdańsk),
Dr n. med. Hogne Sandvik (Bergen, Norwegia),
Prof. dr hab. Janusz Siebert (Gdańsk),
Dr n. med. Jaime Correia de Sousa (Matosinhos, Portugalia),
Prof. dr hab. Andrzej Steciwko (Wrocław),
Dr n. med. Loreta Strumylaite (Kaunas, Litwa),
Prof. dr hab. Andrzej Szczeklik (Kraków),
Prof. dr hab. Zenon Szewczyk (Wrocław),
Dr n. med. Andrzej Szpakow (Grodno, Białoruś),
Prof. dr hab. Piotr Szyber (Wrocław),
Prof. dr hab. Barbara Świątek (Wrocław),
Prof. dr med. Vytautas Usonis (Wilno, Litwa),
Prof. dr med. Irma Virjo (Tampere, Finlandia),
Prof. dr hab. Kazimierz Wardyn (Warszawa),
Dr n. med. Muharem Zildzic (Tuzla, Bośnia Hercegowina),
Prof. dr hab. Zygmunt Zdrojewicz (Wrocław),
Prof. dr hab. Irena Zimmermann-Górska (Poznań)

Komitet Redakcyjny

Redaktor Naczelny: prof. dr hab. med. Andrzej Steciwko
Zastępcy Redaktora Naczelnego: dr n. med. Andrzej Staniszewski,
dr n. med. Iwona Pirogowicz
Sekretarz Redakcji: dr n. med. Donata Kurpas
Członkowie Redakcji: dr n. med. Jarosław Drobniak, dr n. med. Bartosz J. Sapiłak,
dr n. med. Agnieszka Mastalerz-Migas, dr hab. n. med. Katarzyna Życińska

Adres Redakcji

Katedra i Zakład Medycyny Rodzinnej, Akademia Medyczna we Wrocławiu,
ul. Syrokomli 1, 51-141 Wrocław, tel. (071) 325-51-26, tel./fax (071) 325-43-41
e-mail: pmr@pmr.am.wroc.pl www.familymedreview.org
Osoba kontaktowa: dr n. med. Donata Kurpas
tel. (071) 326-68-75, e-mail: pmr@pmr.am.wroc.pl

Kwartalnik jest współfinansowany przez PTMR i SPMRiLR

Wydawca

WYDAWNICTWO
Continuo

Biuro i prenumerata: ul. Lelewela 4, pok. 325, 53-505 Wrocław
tel./fax (071) 791-20-30, 0 601 77-47-33
e-mail: biuro@continuo.wroclaw.pl www.continuo.wroclaw.pl
Osoba kontaktowa: Jan Kuźma – Redaktor Wydawnictwa
tel. (071) 791-20-30, e-mail: wydawnictwo@continuo.wroclaw.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żaden fragment tego wydania, ani w całości, ani w części, nie może być powielany lub zapisywany w formie odtwarzalnej bez uzyskania wcześniejszej pisemnej zgody Wydawcy.
Wydawca nie odpowiada za treść zamieszczanych reklam i ogłoszeń

Projekt graficzny: Maciej Szłapka
Przygotowanie do druku: Pracownia Składu Komputerowego TYPO-GRAF
Druk: Wrocławska Drukarnia Naukowa PAN im. S. Kulczyńskiego Sp. z o.o.
Nakład: 1000 egz.

Spis treści

123 Słowo wstępne – Andrzej Steciwko

PRACE ORYGINALNE

- 127 Waldemar Andrzejewski, Krzysztof Kassolik, Katarzyna Cymer • Poziom korelacji między wrażliwością uciskową mierzoną na przyczepie kostnym i na przebiegu mięśni szkieletowych
- 134 Jarosław Drobniak, Robert Susło, Donata Kurpas, Agnieszka Muszyńska, Agnieszka Mastalerz-Migas, Iwona Pirogowicz • Analiza występowania otępienia oraz chorób powodujących zespoły otępienne w populacji Dolnego Śląska
- 139 Edyta Mądry, Magdalena Gibas, Radosław Mądry, Agnieszka Adamczak-Ratajczak • Znajomość terminu krwawienia miesięcznego w zależności od metody stosowanej antykoncepcji (w jęz. ang.)
- 145 Jolanta Późniak, Anna Sałacka, Urszula Cichecka, Iwona Hornowska, Lilia Kotkowiak, Piotr Michoń, Grażyna Durska • Występowanie najczęstszych patogenów bakteryjnych dróg oddechowych i ich lekooporność na podstawie badań bakteriologicznych pacjentów poradni medycyny rodzinnej w Szczecinie
- 151 Agnieszka Serwan, Adam Buliński, Magdalena Kocierz, Agata Kujawa, Beata Czerwieńska, Jerzy Chudek, Andrzej Więcek • Ocena stanu niedożywienia i zapalenia u pacjentów leczonych powtarzanymi hemodializami
- 157 Maria Zaleska-Kręcicka, Grażyna Bednarek-Tupikowska, Aleksandra Skrzypek, Monika Morawska-Kochman, Katarzyna Gruna-Pelczar • Ocena audiologiczna pacjentów z zaburzeniami funkcji tarczycy

PRACE POGLĄDOWE

- 163 Wojciech Guzikowski • Immersja wodna w czasie porodu i poród w wodzie
- 168 Grzegorz Kacprzak, Jerzy Kołodziej • Mechanizm tworzenia i diagnostyka chłonkotoku do jamy opłucnej
- 173 Marcin Kałużny, Marek Bolanowski • Akromegalia – możliwa przyczyna pomyłek diagnostycznych w praktyce lekarza rodzinnego
- 179 Katarzyna Mrówka-Kata, Dariusz Kata, Paweł Namysłowski • Rynologiczne aspekty mukowiscydozy
- 183 Sylwia Płaczowska, Lilla Pawlik-Sobecka, Ewa Małolepsza • Jak powstaje wynik badania morfologii krwi obwodowej? Zasada działania analizatora hematologicznego
- 189 Hanna Zając-Pytrus, Agata Spera, Katarzyna Majewska, Marta Misiuk-Hojło • Podejście holistyczne w leczeniu pacjentów z wysiękowym AMD

PRACE KAZUISTYCZNE

- 195 Ewa Otto-Buczowska, Jerzy Szczepański • Zanim zdarzy się nieszczęście – różne formy maltretowania dzieci. Część II
- 200 Magdalena Mazurak, Małgorzata Czyżewska, Marek Ussowicz • Zespół Nijmegen u dwóch noworodków – opis przypadku (w jęz. ang.)

KSZTAŁCENIE USTAWICZNE

- 203** Aneta Nitsch-Osuch, Lidia Bernadeta Brydak • Oporność na inhibitory neuraminidazy – współczesny problem medyczny

SPRAWOZDANIA

- 211** 3. Międzynarodowa Konferencja Studentów Medycyny i Młodych Lekarzy na temat Medycyny Rodzinnej, Łódź, 8–9 maja 2009 r. – Paweł Lewek

KOMUNIKATY

s. 126, 210

Contents

- 123 Słowo wstępne – Andrzej Steciwko

ORIGINAL PAPERS

- 127 Waldemar Andrzejewski, Krzysztof Kassolik, Katarzyna Cymer • The level of correlation between the sensitivity to pressure measured on bone attachment and in skeletal muscles
- 134 Jarosław Drobnik, Robert Susło, Donata Kurpas, Agnieszka Muszyńska, Agnieszka Mastalerz-Migas, Iwona Pirogowicz • Occurrence analysis of dementia and diseases causing dementia syndromes in Lower Silesia region population
- 139 Edyta Mądry, Magdalena Gibas, Radosław Mądry, Agnieszka Adamczak-Ratajczak • Association of knowledge about the date of menstrual bleeding with method of contraception
- 145 Jolanta Późniak, Anna Sałacka, Urszula Cichecka, Iwona Hornowska, Lilia Kotkowiak, Piotr Michoń, Grażyna Durska • Incidence and drug-resistance of the most common respiratory tract bacterial pathogens on the basis of bacteriological investigation on the patients of family medicine outpatient clinic in Szczecin
- 151 Agnieszka Serwan, Adam Buliński, Magdalena Kocierz, Agata Kujawa, Beata Czerwieńska, Jerzy Chudek, Andrzej Więcek • Assessment of malnutrition and inflammation status of hemodialysis patients
- 157 Maria Zalesska-Kręcicka, Grażyna Bednarek-Tupikowska, Aleksandra Skrzypek, Monika Morawska-Kochman, Katarzyna Gruna-Pelczar • Audiological evaluation of patients with thyroid gland dysfunction

REVIEWS

- 163 Wojciech Guzikowski • Water immersion in labour and birth in water
- 168 Grzegorz Kacprzak, Jerzy Kołodziej • Mechanism of production and diagnostics of the chylothorax
- 173 Marcin Kałużny, Marek Bolanowski • Acromegaly – a possible cause of diagnostic errors in family doctor's practice
- 179 Katarzyna Mrówka-Kata, Dariusz Kata, Paweł Namysłowski • Rhinological aspects of cystic fibrosis
- 183 Sylwia Płaczkowska, Lilla Pawlik-Sobecka, Ewa Małolepsza • How is the completely blood count result produced? Rule of function of automated hematology counter
- 189 Hanna Zając-Pytrus, Agata Spera, Katarzyna Majewska, Marta Misiuk-Hojło • Holistic treatment of patients with exudative AMD

CASE REPORTS

- 195 Ewa Otto-Buczowska, Jerzy Szczepański • Before disaster happens – multiple forms of childhood maltreatment. Part II
- 200 Magdalena Mazurak, Małgorzata Czyżewska, Marek Ussowicz • Nijmegen Breakage Syndrome in two neonates – case report

CONTINUOUS MEDICAL EDUCATION

- 203** Aneta Nitsch-Osuch, Lidia Bernadeta Brydak • Neuraminidase inhibitors resistance in influenza viruses – a current medical problem

REPORTS

- 211** 3rd International Conference of Medical Students and Junior Doctors on Family Medicine, Lodz, 8–9 may 2009 – Paweł Lewek

ANNOUNCEMENTS

p. 126, 210

Słowo wstępne

Szanowni Państwo! Koleżanki, Koledzy!

Kolejny, drugi tegoroczny zeszyt naszego kwartalnika „Family Medicine & Primary Care Review” zawiera artykuły dotyczące epidemiologii zaburzeń otępiennych, kinezyterapii, etiopatogenezy tak powszechnych w praktyce lekarza rodzinnego infekcji dróg oddechowych, stanu niedożywienia u pacjentów leczonych powtarzanymi hemodializami, oceny audiologicznej u pacjentów z zaburzeniami funkcji tarczycy, trudności diagnostycznych akromegalii i AMD.

To nieliczne z poruszanych w tym zeszycie zagadnień dotyczących codziennej pracy lekarza rodzinnego oraz pracowników naukowo-dydaktycznych prowadzących kształcenie przed- i podyplomowe w zakresie medycyny rodzinnej.

W przekazywanym w Państwa ręce zeszycie kontynuujemy także prezentację członków Komitetu Naukowego, a w przyszłości planujemy przybliżenie naszym Czytelnikom sylwetek członków Komitetu Redakcyjnego.

Mam nadzieję, że i ten zeszyt kwartalnika spełni Państwa oczekiwania, a zawarte w nim artykuły przyczynią się do uzupełnienia wiedzy tak niezbędnej w praktyce lekarza rodzinnego.

Jednocześnie zapraszam wszystkich Państwa do udziału w VII Zjeździe Polskiego Towarzystwa Medycyny Rodzinnej, który odbędzie się w dniach od 3 do 5 września 2009 r. w Poznaniu. Mam nadzieję, że spotkanie to stanie się po raz kolejny forum wymiany doświadczeń klinicznych i naukowych oraz niezapomnianym wydarzeniem w stolicy Wielkopolski.

Redaktor Naczelny
Prof. Andrzej Steciwko

Professor Dr. Dr. h. c. mult. Dieter Adam

Professor Dr. Dr. h. c. mult. Dieter Adam was born on October 25th, 1935 in Munich (Germany). He was educated in medicine and pharmacy, and received Doctor degrees in Medicine (Dr. med. = MD), Pharmacy and Organic Chemistry (Dr. rer. nat. = PhD). He specialized in medical microbiology, clinical pharmacology, infectious diseases and paediatrics.

Prof. Adam has been a Professor of Paediatrics title holder since 1978 and he has been working as a Head of Paediatric Infectious Diseases Unit of the Children's Hospital, University of Munich. He teaches paediatrics, chemotherapy and infectious diseases at the University of Munich.

His main fields of research include: infectious diseases in children; pharmacology and antimicrobial activity of antibiotics, antivirals, antimycotics, and antiparasitics. He is also interested in an influence of host defense mechanisms on antimicrobial activity, and has carried out special studies on tissue pharmacokinetics of newer antimicrobials.

Professor Dietrich Adam is the Past President of the Paul-Ehrlich-Society for Chemotherapy (National Chemotherapy Society of Germany), Member of the American Society of Microbiology, European Society of Clinical Microbiology, and British Society of Antimicrobial Chemotherapy (BSAC). He is also the Past Vice President of the International Society of Chemotherapy, the Past Member of the National Committee of the Government for the registration of new drugs and member of the National Committee on AIDS-Research.

Between 1993 and 1999 he was a Vice-rector of the University of München.

At present he is a Member of Drug Commission of German Physicians, and a Chairman of Ethical-Committee of the Bavarian Medical Association, as well as a Corresponding Fellow of the Infectious Diseases Society of America.

The author and co-author of nearly 1.000 publications in national and international scientific journals as well as printed lectures, and 100 contributions to several national and international books on infectious diseases, and clinical pharmacology of antibiotics and chemotherapeutics.

Prof. dr hab. Maciej Latański (1936–2008)

W dniu 12 października 2008 r. zmarł w Lublinie Prof. dr hab. Maciej Latański, współtwórca systemu medycyny rodzinnej w Polsce, uhonorowany w 2003 r. tytułem Doktora Honoris Causa Akademii Medycznej im. Piastów Śląskich we Wrocławiu za „całokształt dokonań w dziele rozwoju medycyny rodzinnej”.

Był rektorem Akademii Medycznej im. prof. Feliksa Skubiszewskiego w Lublinie (1999–2005), konsultantem krajowym w dziedzinie medycyny rodzinnej (1994–1998), wieloletnim dyrektorem Instytutu Medycyny Wsi w Lublinie (1974–1991), prezesem Polskiego Towarzystwa Medycyny Ogólnej i Rodzinnej, współzałożycielem, a później członkiem honorowym Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce. Był także członkiem Komitetu Naukowego naszego kwartalnika *Family Medicine & Primary Care Review* (d: *Polska Medycyna Rodzinna*) od początku jego istnienia.

Profesor Latański urodził się 9 lutego 1936 r. w Jeziorku (ówczesne woj. kieleckie) w rodzinie inteligenckiej. Ukończył II LO im. Joachima Chreptowicza w Ostrowcu Świętokrzyskim, a w 1959 r. – studia na Wydziale Lekarskim AM w Lublinie, z którą związał swoją karierę naukową, uzyskując kolejno: stopień doktora nauk medycznych (1961), doktora habilitowanego (1968), tytuł profesora nadzwyczajnego (1977) oraz tytuł profesora zwyczajnego (1988). Był specjalistą w dziedzinie histologii, medycyny społecznej, ochrony zdrowia oraz zdrowia publicznego.

Pracę w Akademii Medycznej w Lublinie rozpoczął w 1956 r. – jeszcze podczas studiów – w Zakładzie Histologii i Embriologii. W 1962 r. objął kierownictwo Samodzielnej Pracowni Mikroskopii Elektronowej. W 1974 r. został powołany na stanowisko dyrektora Instytutu Medycyny Wsi w Lublinie, którą to funkcję sprawował nieprzerwanie do 1991 r., nie tracąc więzi z Uczelnią. W 1991 r. objął stanowisko kierownika Międzywydziałowej Katedry i Zakładu Zdrowia Publicznego AM w Lublinie, pozostając na nim aż do swojego przejścia na emeryturę.

Jego zainteresowania naukowe koncentrowały się wokół zagadnień profilaktyki chorób cywilizacyjnych, zachowań zdrowotnych dzieci i młodzieży oraz wypadków i urazów jako problemu medycznego i społecznego. Był autorem lub współautorem ponad 180 prac i kilku monografii oraz trzech podręczników poświęconych medycynie społecznej. Wypromował 26 doktorów.

W latach 1996–1999 Profesor Latański był Prorektorem ds. Nauki Akademii Medycznej w Lublinie, a następnie został wybrany na stanowisko jej Rektora, które piastował w ciągu kolejnych 2 kadencji, przyczyniając się do umocnienia pozycji tej uczelni w kraju. Jego zasługą była także rozbudowa akademickiej bazy dydaktycznej lubelskiej AM – w czasach, kiedy Profesor kierował tą uczelnią, wzbogaciła się ona o dwa nowoczesne obiekty gwarantujące jej rozwój: Collegium Universum (2003) i Collegium Maius (2005).

Członek Polskiej Akademii Nauk (Wydział VI – Nauk Medycznych), gdzie zasiadał w Komitecie Epidemiologii i Zdrowia Publicznego, członek Prezydium Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego, a także członek Rad Naukowych: Głównej Biblioteki Lekarskiej w Warszawie oraz Instytutu Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu. Był także przewodniczącym lub członkiem zespołów redakcyjnych pięciu polskich czasopism naukowych i jednego zagranicznego.

Profesor Latański uczestniczył w pracach legislacyjnych nad ustawami regulującymi działalność ochrony zdrowia w okresie transformacji ustrojowej, m.in. przyczynił się do uchwalenia Ustawy o zakładach opieki zdrowotnej i Ustawy o służbie medycyny pracy. Jako przewodniczący Konferencji Rektorów Uczelni Medycznych w Polsce (w kadencji 2002–2005) aktywnie starał się o przywrócenie odpowiedniego statusu akademiom medycznym. To z Jego inicjatywy uczelnie medyczne odzyskały usamodzielnione szpitale kliniczne. W ostatnich latach Profesor Latański był przewodniczącym Rady Naukowej przy Ministrze Zdrowia (Z. Relidze) oraz przewodniczącym Zespołu ds. Kształtowania Polityki Zdrowotnej. Rada pracowała m.in. nad ustawą o sieci szpitali finansowanych z NFZ, zajmowała się ubezpieczeniami zdrowotnymi oraz ustawą o ratownictwie medycznym.

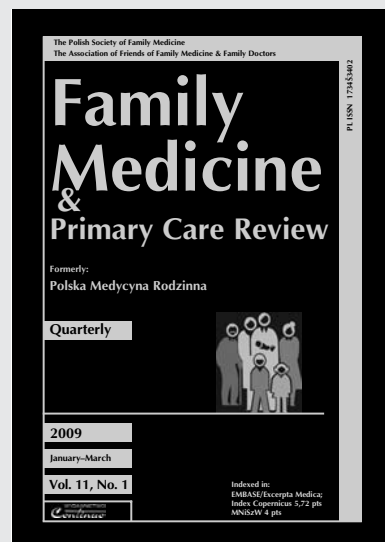
W 2004 r. Profesor został uhonorowany Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, wcześniej – Krzyżem Oficerskim i Krzyżem Kawalerskim tegoż Orderu, a ponadto Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Odznaką Honorową „Za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia” i Odznaką „Za zasługi dla Lubelszczyzny”.

Profesor Latański pasjonował się sportem, sukcesami lubelskich piłkarek ręcznych oraz osiągnięciami Zielono-Czarnych – „Górnika Łęczna”. Pytany o receptę na sukces, mówił: warto wiedzieć co można zrobić, jak to zrobić i – zrobić to. Jego nazwisko wielokrotnie znajdowało się na liście rankingowej 100 najbardziej wpływowych osób polskiego systemu ochrony zdrowia. W naszej pamięci Profesor Latański zapisał się jako ceniony naukowiec i organizator, jeden z reformatorów opieki zdrowotnej w Polsce i twórców medycyny rodzinnej.

Zmarł w wieku 72 lat, po długich zmaganiach z ciężką chorobą. W uroczystościach pogrzebowych, które odbyły się na cmentarzu przy ul. Lipowej w Lublinie, wzięło udział kilkaset osób.

Zapraszamy do prenumeraty
kwartalnika

Family & Medicine & Primary Care Review

Członkowie PTMR otrzymują prenumeratę w ramach składki rocznej, która wynosi 60 zł
Nr konta Polskiego Towarzystwa Medycyny Rodzinnej:
BISE BANK S.A. I O/Wrocław 47 1370 1356 0000 9540 3500 0110

Klienci indywidualni, instytucje, firmy mogą zamówić prenumeratę u Wydawcy:

- dokonując przedpłaty: kwotę 60 zł należy przelać przekazem pocztowym lub przelewem bankowym z adnotacją „prenumerata FM&PCR 2009” na rachunek:
Wydawnictwo Continuo
PKO BP SA IV O/Wrocław 23 1020 5242 0000 2002 0025 0019
(071) 791-20-30
- telefonicznie: (071) 791-20-30
- faxem: (071) 791-20-30
- e-mailem: biuro@continuo.wroclaw.pl
- stroną internetową: www.continuo.wroclaw.pl
- pocztą: Wydawnictwo „Continuo”
ul. Lelewela 4, pok. 325
53-505 Wrocław

Prenumerata będzie realizowana od momentu jej opłacenia.
W cenę prenumeraty wliczone są koszty przesyłki.

Klienci zagraniczni mogą zamówić prenumeratę w CHZ ARS POLONA S.A.
ul. Obrońców 25,
03-933 Warszawa
tel. +48 22 509-86-61, 509-86-63, fax: +48 22 509-86-40
e-mail: arspolona@arspolona.com.pl

Wszelkie informacje i zapytania prosimy kierować na adres biura Wydawnictwa:

WYDAWNICTWO
Continuo

ul. Lelewela 4, pok. 325
53-505 Wrocław
tel./fax (071) 791-20-30
e-mail: biuro@continuo.wroclaw.pl

Za prenumeratę przysługuje 5 punktów edukacyjnych